

903 Hekkende fugl i Slettnes naturreservat, Gamvik i 2012

NINA Rapport

En oppdatering av kunnskapsgrunnlaget

Karl-Birger Strann & Vigdis Frivoll

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er en elektronisk serie fra 2005 som erstatter de tidligere seriene NINA Fagrapport, NINA Oppdragsmelding og NINA Project Report. Normalt er dette NINAs rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig.

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. De sendes til presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivå, politikere og andre spesielt interesserte. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

Hekkende fugl i Slettnes naturreservat, Gamvik i 2012

En oppdatering av kunnskapsgrunnlaget

Karl-Birger Strann
Vigdis Frivoll

Strann, K.-B. & Frivoll, V. 2012. Hekkende fugl i Slettnes naturreservat, Gamvik i 2012. En oppdatering av kunnskapsgrunnlaget - NINA Rapport 903. 25 s.

Tromsø, november 2012

ISSN: 1504-3312

ISBN: 978-82-426-2506-9

RETTIGHETSHAVER

© Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

Åpen

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

REDAKSJON

Karl-Birger Strann

KVALITETSSIKRET AV

Sidsel Grønvik

ANSVARLIG SIGNATUR

Forskningssjef Sidsel Grønvik (sign.)

OPPDRAKSGIVER(E)/BIDRAGSYTER(E)

Fylkesmannen i Finnmark

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER/BIDRAGSYTER

Jørgen Remmen

FORSIDEBILDE

Tyvjo på Slettnes. Foto: Karl-Birger Strann ©

NØKKELOD

Slettnes naturreservat, Gamvik, Finnmark

Våtmarksfugl

Kartlegging av hekkende fugl

Menneskelig forstyrrelse

KEY WORDS

Slettnes nature reserve, Gamvik, Finnmark, Norway

Wetland birds

Mapping of breeding birds

Human disturbance

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA hovedkontor

Postboks 5685 Sluppen

7485 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

NINA Oslo

Gaustadalléen 21

0349 Oslo

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 22 60 04 24

NINA Tromsø

Framsenteret

9296 Tromsø

Telefon: 77 75 04 00

Telefaks: 77 75 04 01

NINA Lillehammer

Fakkeldgården

2624 Lillehammer

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 61 22 22 15

Sammendrag

Strann, K.-B. & Frivoll, V. 2012. Hekkende fugl i Slettnes naturreservat, Gamvik i 2012. En oppdatering av kunnskapsgrunnlaget. – NINA Rapport 903. 25 s.

I 2012 gjennomførte NINA en studie som gav en oppgradering av kunnskapsgrunnlaget for hekkende fugl i Slettnes naturreservat. Undersøkelsen viste at tre arter hadde gått sterkt tilbake sammenlignet med 1990-tallet. Dette var myrsnipe, brushane og småspove. Brushane viser en positiv utvikling, men ligger langt under nivået fra 1990-tallet.

Videre hekket det kun 60 par tyvjo og ingen rødnebbterner i 2012. For tyvjoen er dette et av årene med den laveste hekkebestanden som er påvist på Slettnes siden 1989. Det lave hekketilslaget for disse to artene er sannsynligvis et utslag av lite mat i havet like utenfor Slettnes.

Noen av de viktigste delområdene på Slettnes som har store tettheter av hekkende fugl utsettes i dag for betydelig menneskelig forstyrrelse i form av turister som ferdes i området.

Karl-Birger Strann, Framsenteret, 9296 Tromsø, Email: karl-birger.strann@nina.no
Vigdis Frivoll, Framsenteret, 9296 Tromsø, Email: vigdis.frivoll@nina.no

Abstract

Breeding birds at the Slettnes Nature Reserve, Gamvik in 2012. An update of the knowledge – NINA Report 903. 25 pp.

In 2012 Norwegian Institute for Nature Research (NINA) did a study at Slettnes Nature Reserve. The study gives an upgrade on the numbers of breeding birds in the reserve. Three species of waders; dunlin, ruff and whimbrel have all declined since the 1990-ies. However, the ruff, has shown a small increase the last few years, but is still well below the numbers found in the 1990-ies.

Furthermore only 60 pairs of arctic skua bred in 2012, and no pairs of arctic terns. This is one of the years with the lowest number of breeding skuas found at Slettnes since 1989. The low numbers of breeders found for these two species is believed caused by little available food in the sea off Slettnes.

Some of the most important breeding areas within the nature reserve are set under pressure by human disturbance caused by tourists who walk about in the reserve during the breeding season.

Karl-Birger Strann, The Fram Centre, N-9296 Tromsø, Email: karl-birger.strann@nina.no
Vigdis Frivoll, The Fram Centre, N-9296 Tromsø, Email: vigdis.frivoll@nina.no

Innhold

Sammendrag	3
Abstract	4
Innhold	5
Forord	6
1 INNLEDNING	7
2 METODER OG MATERIALE	8
2.1 Områdebeskrivelse og bemanning	8
2.2 Generell kartlegging	9
2.3 Overvåking og reproduksjonsdata	9
3 RESULTATER.....	10
3.1 Generell kartlegging	10
3.2 Artsgjennomgang	11
3.3 Menneskelig forstyrrelse	22
4 DISKUSJON.....	23
5 KONKLUSJON.....	24
6 Referanser	25

Forord

Slettnes er en av de få gjenværende kystslettene på Finnmarkskysten som ikke er bebyggt. Dette har ført til at plante- og dyrelivet har forblitt forholdsvis uberørt helt fram til i dag. I 1993 og fram til i 1995 ble det kjempet en hard lokal kamp for å forhindre at det ble bygget en stor Loran-C stasjon midt i den mest sentrale delen av området. Området er nå vernet som naturreservat etter Naturvernloven for å beskytte et spesielt rikt fugleliv og et særpreget landskap med både kvartærgeologiske (gamle strandlinjer) og kulturhistoriske verdier (rester av eldre bosetning og en særpreget labyrint). Denne rapporten gir resultater fra en kartlegging som er utført i juni 2012 etter oppdrag fra Fylkesmannen i Finnmark. Oppdraget gikk ut på å framskaffe en oppdatering av antallet hekkende fugl innenfor verneområdet.

Kartgrunnlaget som er brukt i Figur 1 er stilt til disposisjon av Statens Kartverk ved Fylkeskartkontoret i Finnmark.

15.11.2012

Karl-Birger Strann

Slettnes fyr er et markert innslag i landskapsbildet i Slettnes naturreservat. Foto: Karl-Birger Strann
©

1 INNLEDNING

Kartlegging og overvåking av våtmarksfugl på Slettnes ble startet opp i 1989 av Strann som et pilotprosjekt omkring hekkende vadefugl i Finnmark. Bakgrunnen var at vi ønsket å starte opp et samarbeid mellom forskere fra Royal Society for the Protection of Birds (RSPB) i Skottland og undertegnede fra NINA for å skaffe til veie mer informasjon omkring hekkende vadefugl i Finnmark og årlig produksjon av unger. Videre ønsket vi å se på muligheten for om de innsamlede data kunne relateres med mengden ungfugl i overvintringsområdene i Storbritannia. Siden 1989 har flere forskere fra Storbritannia deltatt i feltarbeidet og i 1992 sluttet også World Wildlife Fund (WWF) Wattenmeerstelle, Tyskland ved forsker Hans Ulrich Rösner seg til dette. Det tyske argumentet for å slutte seg til dette prosjektet var todelt. Først og fremst er tyskerne svært interessert i å skaffe til veie opplysninger om årlig hekkesuksess hos de vadefuglartene som overvintrer regelmessig i Vadehavet. Dernest var det viktig for Rösner å finne en lokalitet der han kunne finne et tilstrekkelig antall hekkende myrsnipper for å gjennomføre en del hekkebiologiske studier hos denne arten.

Fylkesmannen i Finnmark gav økonomisk støtte på kr 40 000 i 2012. Prosjektet har i perioden 1989-2012 hovedsakelig vært støttet av NINA. Driftsstøtte på kr. 20 000 ble mottatt fra Fylkesmannen i Finnmark i henholdsvis 1992 og 1994. I 1996 ble prosjektet finansiert over midler (kr. 110 000) fra Direktoratet for naturforvaltning (DN) og ca. 30 000 fra NINA. Gamvik kommune har også bidratt ved at de i sju år på 1990-tallet vederlagsfritt har stilt Gamvik Skole til disposisjon som feltstasjon.

2 METODER OG MATERIALE

2.1 Områdebeskrivelse og bemanning

Slettnes naturreservat (71°05'N 28°13'Ø) er ca. 12 km² og ligger på ei kystslette ytterst på Nordkinn-halvøya i Gamvik kommune (Fig. 1). Landskapet preges av lave knauser (de fleste under 50 moh) med mange store og små myrdrag i tilknytning til de mange vann og tjern. Mange gamle strandlinjer med særpregede rullesteinsformasjoner ligger mange steder åpent i dagen, noen av disse helt opp til 50 m over dagens havnivå. Berggrunnen domineres av sedimentære bergarter som leirglimmerskifer og sandstein.

I de rikeste myrdragene og senkninger i terrenget der landskapet er mindre eksponert for vær og vind, vokser det stedvis vierkratt, ellers er det kortvokst vegetasjon som preger landskapet. Større trær finnes ikke. Betydelige deler av arealet har lite eller kun flekkvis vegetasjon utover lav og moser. Noen av de mest dominerende plantene er fjellsmelle, rødsildre, reinrose, ulike arter starr og lyng, moser og lav. Langs bekkesigene vokser det tette bestander med sibirgressløk. I tillegg vokser den meterhøye nyserota over store deler av Slettnes. Denne storvokste arten som tilhører giftliljefamilien skiller seg ut fra resten av vegetasjonen i området ved at den blir opp til en meter høy.

Figur 1. Slettnes naturreservat ligger helt nordøst på Nordkinnhalvøya i Gamvik kommune.

Det ble anlagt en landingsbane for ambulansely på Slettnes på 1970-tallet. Denne flystripa er ikke lenger i bruk og er i ferd med å gro igjen. Likevel er dette inngrepet et tydelig trekk i landskapet nært veien som fører ut til fyret. Fra nedkjørselen til fyret går det en grusvei helt nord til Varnesodden som er det nordligste punktet på Slettnes. De veinære områdene preges også av mange grus- og løsmasseuttak. Noen er i aktiv bruk, andre er under utbedring, men det er fremdeles mange sår i terrenget etter slik aktivitet.

Undersøkelsene ble gjennomført i perioden 29. juni til 2. juli 2012. Undersøkelsen har i 2012 vært ledet av Strann, mens Vigdis Frivoll fra NINA og det tyske forsker-teamet Hans Ulrich Rösner og Barbara Ganter, WWF Wattenmeerstelle, har også bidratt med felldata fra 2012.

2.2 Generell kartlegging

For å skaffe en generell oversikt over hele fuglefaunaen i studieområdet har NINA gjennomført en totalkartlegging hvert år siden 1989. Hele områdets arealer og habitater ble systematisk gjennomført for å få best mulig oversikt over diversiteten, hekkedata for alle arter samt årlig variasjon i bestandsstørrelse hos de ulike artene. Under feltarbeidet har alle funn av reir og territorier av fugl innen hele Slettnes blitt stedfestet ved hjelp av GPS. Samtidig er alle reirfunn ført ned på egne reirskjema. Disse skjema kan inneholde opplysninger som eggbiometri, kullstørrelse, leggedato, klekkedato, biometri hos unger, ringmerkingsdata og opplysninger om foreldrefuglene.

2.3 Overvåking og reproduksjonsdata

NINA har gjennomført en årlig overvåking av et fast delområde på Slettnes. Overvåkingen har foregått årlig siden 1990. Disse dataene blir kun i mindre grad presentert i denne rapporten etter som de er under bearbeidelse og forventes publisert i NINAs rapportserie i løpet av 2013. Det foreligger også gode data på ungeproduksjon for et større antall av de hekkende artene fra hele naturreservatet for alle årene etter 1989.

3 RESULTATER

3.1 Generell kartlegging

Tallene for 2012 er lavere enn snittet for perioden 1989-2006, men dette kan muligens forklares ut fra det faktum at begrensede ressurser i 2012 ikke gav tilstrekkelig med tid og personell for å finne flest mulig reir. Likevel er det klart at tre arter viser en markert nedgang i hekkebestanden. Dette gjelder myrsnipe, brushane og småspove. Hva årsaken til denne nedgangen er vet vi ikke, men for myrsnipas vedkommende kan økt forstyrrelse i form av mer ferdsel i den mest sårbare tida i hekkesesongen ha bidratt. Brushanen har hatt en generell nedgang i hele landet og er i 2010 ført opp som sårbar (VU) på Norsk Rødliste 2010 (Kålås m fl 2010). NINAs egne studier på Slettnes har vist at siden 2009 har bestanden av brushane igjen økt noe, men den er langt fra tilbake på gammelt nivå. Småspoven hadde et dårlig hekkeår over det meste av Nord-Norge i 2012 (egne, upubliserte data). Dette kan være forklaringen for det lave antallet som ble funnet hekkende på Slettnes i 2012.

Dvergsnipa viser store årlige variasjoner på Slettnes, mens de resterende artene kun viser små variasjoner i antall hekkende par mellom påfølgende år.

Blant de 16 hekkende vadefuglartene på Slettnes er to arter, boltit og temmincksnipe, uregelmessige hekkefugler, mens to andre arter, storspove og vipe, har forsvunnet som hekkefugl fra selve Slettnes i løpet av undersøkelsesperioden 1989-2011. Alle disse fire artene hekker imidlertid med få par her og hekker mer regelmessig på andre steder på de ytre delene av Nordkinnhalvøya.

En av landets absolutt største tyvjokolonier ligger på Slettnes. Et sted mellom 150 og 200 par hekket årlig her fram til 1995 (Tabell 1). Etter dette året har bestanden økt og utgjorde i 2010 og 2011 over 350 hekkende par. I 2012 ble det imidlertid kun observert 60 par tyvjo her. I 2012 var det ingen terner som hekket og det var tydeligvis lite mat i havet utenfor Slettnes.

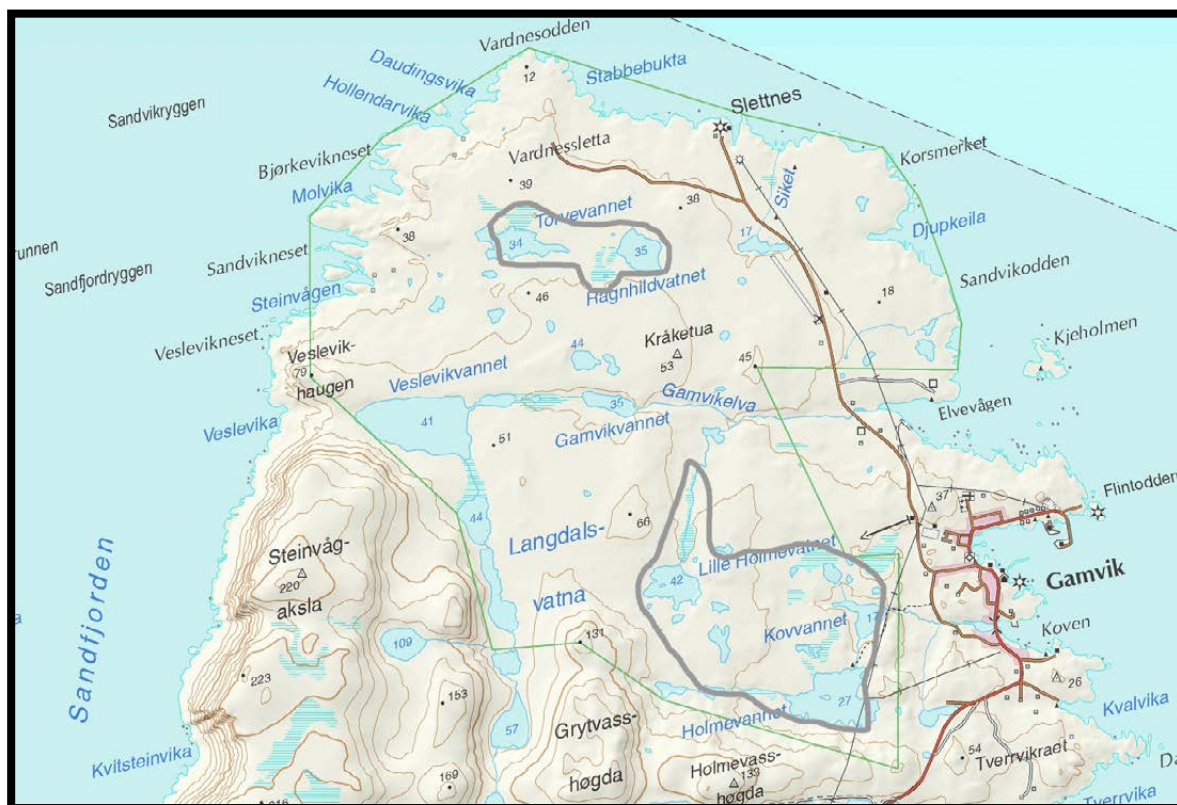
Videre hekker det i 2012 rundt 20 andre våtmarksarter på Slettnes. Sentrale arter i denne gruppa er blant andre storlom, smålom samt flere arter andefugl og måsefugl. I tillegg kommer et anseelig antall hekkende spurvefugl.

I studieperioden 1989-2011 har det årlig blitt observert rundt 100 fuglearter på Slettnes hvorav 53 hekker regelmessig. I tillegg er det 11 arter som har hekket eller som hekker mer uregelmessig (se vedlegg 1). Det er påvist 16 arter av vadefugl som hekkende innenfor naturreservatet (Tabell 1). I gjennomsnitt er det funnet 220 reir/kull pr år med en årlig variasjon fra 169 til 252. Dette gir en gjennomsnittlig tetthet på 18.3 par/km² med variasjon fra 14.08 til 21.0. De fleste vadefuglene trykker veldig hardt i rugeperioden og vi antar at vi i 2012 ikke har funnet alle reirene slik at det totale antallet hekkende par på Slettnes også i år kan ha vært mellom 250 og 300, i gode år sannsynligvis også over 300. Vi presenterer derfor ikke tetthet for hekkende vadere i denne rapporten.

Resultatene for 2012 viser at Slettnes fremdeles er et av landets rikeste hekkeområder for våtmarksfugl. Den høye diversiteten av hekkende vadere, ender, tyvjo og lommer gjør området unikt i norsk sammenheng og gir det dermed også stor internasjonal

verneverdi (Strann & Nilsen 1996). Disse verdiene har resultert i at området nå er vernet som naturreservat og er utpekt som Ramsar-område.

Et av de viktigste og mest sårbare hekkeområdene innenfor reservatgrensene ligger rundt Holmevatn – Tverrelvvatn. Det andre området som er omtrent like viktig strekker seg fra veien vest for Slettnes fyr via Innerkeilavatn og til og med vestsida av Torvevatn (Figur 2).

Figur 2. To sentrale delområdene (grå avgrensninger) i Slettnes naturreservat har spesielt stor tetthet av hekkende fugl.

3.2 Artsgjennomgang

Med den noe begrensede innsatsen som er gjort i 2012 vil dette ikke kunne gi et fullkomment og dekkende bilde av det totale fuglesamfunnet som hekker på Slettnes. Nedenfor presenterer vi de mest sentrale artene og et estimat over hekkebestanden for 2012 for de artene som ble funnet innenfor reservatet. Dette estimatet blir også presentert i Tabell 1.

Lom

Storlom *Gavia arctica* og smålom *Gavia stellata*

Det hekker rundt 20 par lom på hele Slettnes, men i 2012 ble det innenfor reservatets grenser påvist 10 par smålom og 4 par storlom. Bestanden synes å være litt lavere dette året enn gjennomsnittet for perioden 1989-2011.

Andefugl

Sædgås *Anser fabalis*

Sædgås ses regelmessig i små grupper under vårtrekket. I 1993 ble det påvist hekkende ett par i de indre delene av Slettnes. Arten ble ikke påvist hekkende i 2012, men observert i reservatet.

Grågås *A. anser*

Grågås er regelmessig observert i området alle år, men ble først påvist hekkende innenfor reservatet i 1996 da ett par ble funnet med egg i dalen innenfor Kråketua. Arten hekker nå hvert år i reservatet. I 2012 ble det påvist to hekkende par.

Stokkand *Anas platyrhynchos*

Stokkand er en vanlig, men spredt hekkefugl i de mest vegetasjonsrike områdene ved Sandvikvatnet og i myrdragene mellom Torvevatn og Innerkeilavatn. I 2012 ble det påvist to hekkende par.

Tabell 1. Antall hekkende par vadefugl og tyvjo funnet på Slettnes, Gamvik i perioden 1989 – 1995 og i 2012.

Art/år	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	Snitt 89-95	2012
Tjeld	5	4	4	5	3	6	7	4,8	7
Sandlo	16	17	14	17	15	12	14	15	9
Boltit	2	0	1	1	0	0	0	0,6	0
Heilo	16	20	14	11	19	11	13	14,8	21
Vipe	0	0	1	1	2	0	0	0,6	0
Steinvender	10	28	36	39	32	45	47	35,6	21
Dvergsnipe	41	2	0	35	11	9	8	15,7	12
Temmincksnipe	1	0	0	0	0	0	0	0,1	0
Fjæreplytt	5	3	0	2	1	2	1	2	0
Myrsnipe	25	61	52	63	59	55	53	52,5	26
Brushane	9	18	27	22	29	23	19	21	13
Rødstilk	5	3	3	2	3	5	4	3,6	6
Storspove	2	2	2	3	2	0	0	2,2	0
Småspove	7	8	12	15	11	12	14	11,3	6
Enkeltebekkasin	9	7	11	15	9	7	11	9,9	14
Svømmesnipe	16	37	24	21	36	43	27	29,1	30
Alle vadere	169	210	201	252	232	230	218	216	174
Tyvjo	131	111	150	155	159	171	166	149	60

Stjertand Anas acuta

Vanlig hekkefugl ved en rekke av vannene. Anslått hekkebestand innenfor hele området ca. 10 par i 1989-2011. I 2012 ble tre par påvist hekkende. Kartlegging av hekkende stjertand (som mange av de andre gressendene) er ressurskrevende og det er derfor mulig at det hekket flere par dette året.

Brunnakke Anas penelope

Årlig hekkefugl ved Sandvikvatn. I 2012 hekket minst ett par i samme området.

Krikkand Anas crecca

Spredt hekkefugl, vanligst ved Sandvikvatn og Holmevatn. Anslått hekkebestand er på 1-2 par. I 2012 ble det påvist kun ett par.

Svartand Melanitta nigra

Vanlig hekkefugl ved mange av vannene på Slettnes. Hekkebestanden anslås til å ligge på nær 10 par og med små årlige variasjoner. Svartanda er en regelmessig hekkefugl ved Torvevatn, Innerkeilavatn, Sandvikvatn, Tverrelvvatn og Holmevatn. Den er også påvist hekkende flere år ved Kvannvatn samt ved noen mindre tjern nær den gamle flystripa. Hekkebestanden synes å være stabil. I 2012 ble det påvist 5 hekkende par.

Toppand Aythya fuligula

Hekker normalt kun ved Sandvikvatn. I enkelte år (1994) hekker flere par i dette området. I 2012 hekket to par her.

Ærfugl Somateria mollissima

Vanlig hekkefugl over store deler av Slettnes. Mange reirfunn langt fra vann, men ofte ligger mange reir i vierbeltene rundt de større vannene. Det er også påfallende mange enkelthunner av ærfugl som har lagt reiret veldig nært reiret til et tyvjoepar. Dette tyder på at ærfuglene i betydelig grad utnytter beskyttelsen som tyvjoen indirekte gir gjennom sin egen territoriebeskyttelse. Etter 2000 har bestanden gått noe ned sannsynligvis pga at rødreven har etablert hi midt inne sentrale deler av Slettnes. I 2012 ble det påvist 10 hekkende par i reservatet.

Havelle Clangula hyemalis (Figur 3)

Vanligste hekkefugl av ferskvannsdykkendene og hekker med mange par ved de fleste vannene i området. Den hekker også mange steder i vierkratt nær mindre dammer. I 2012 ble hekkebestanden anslått til å være rundt 16 par, noe som betyr at bestanden i reservatet er stabil.

Siland Mergus serrator

Fåtallig, men årlig hekkefugl ved Holmevatn og Tverrelvvatn. Anslått hekkebestand 2-4 par. I 2012 ble det påvist to par i reservatet.

Figur 3. Havella er en vanlig hekkefugl i hele Slettnes naturreservat. Foto: Karl-Birger Strann ©

Rovfugl

Havørn *Haliaetus albicilla*

Hekker noen km utenfor reservatet. Ses sjelden i reservatet, men observeres av og til på trekk langs kysten av Slettnes. Så også i 2012.

Jaktfalk *Falco rusticolus* og vandrefalk *F. peregrinus*

Både vandrefalk og jaktfalk bruker Slettnes flittig til jakt. Særlig utsatt for predasjon er de store hvileflokkene av krykkje og rødnebbternene. Ternekoloniene er spesielt utsatt for predasjon fra vandrefalk og særlig i 1996 og 2003 var presset stort. I 2012 ble det registrert jaktende vandrefalk flere ganger inne i reservatet.

Ryper

Fjellrype *Lagopus mutus* og lirype *L. lagopus*

Både fjellrype og lirype ses sjelden i hekketida innenfor reservatgrensene. Fjellrype er noe vanligere i åsene lenger bak, særlig i Gamvikvasshøgda. Ett individ av hver art ble observert i 2012.

Vadefugl

Tjeld *Haematopus ostralegus*

Spredt, men regelmessig hekkefugl innenfor reservatet og ofte langt fra sjøen. Anslått hekkebestand mellom 7 og 10 par. Bestanden er stabil og med liten variasjon. I 2012 ble det funnet 7 hekkende par i reservatet.

Sandlo *Charadrius hiaticula*

Vanlig hekkefugl med en hekkebestand på rundt 15-20 par. Vanligst langs veiene, i grustakene og rundt flystripa. I 2012 ble det påvist 9 hekkende par. Tallet er underestimert pga av begrenset tid for metodiske undersøkelser.

Heilo *Pluvialis apricaria*

En vanlig og karakterart i dette landskapet. Å kartlegge denne arten er ressurskrevende slik at antallet som er gitt i Tabell 1, må betraktes som et absolutt minimumstall. Sannsynligvis hekker det nærmere 30 par innenfor reservatgrensene. I 2012 ble det påvist 21 hekkende par i reservatet.

Steinvender *Arenaria interpres*

Dette er en av de mest vanlige og markerte artene på Slettnes med i underkant av 50 hekkende par. Mange par hekker i tilknytning til ternekoloniene, men mange hekker også spredt utover hele reservatet. Fraværet av terner i 2012 resulterte nok i noe lavere antall hekkepar ettersom mange par steinvendere hekker i tett tilknytning til slike kolonier. Vi fant 21 par i reservatet i 2012. Dette ligger nok en del lavere enn hva som reelt hekket her fordi rugende steinvendere er i deler av Slettnes vanskelig å oppdage ettersom de opptrer svært diskret og hekker skjult under stein og inn under torvtuer. Vi vurderer derfor det påviste antallet som underestimert.

Dvergsnipe *Calidris minuta* (Figur 4)

Dvergsnipe er en karakterart for Slettnes. Arten varierer sterkt mellom ulike år. I 1989, som var et toppår, fant vi 55 reir spredt over hele reservatet. I 1990 fant vi ingen reir, men det ble observert flere fugl i området. 1992 var igjen et bra år for arten, men det ble funnet noe mindre reir enn i 1989. I 2012 ble det påvist 12 reir med egg i reservatet. Også dvergsnipene kan være vanskelig å finne mens de ruger. Vi vurderer derfor antallet hekkende par som noe underestimert i 2012.

Temmincksnipe *C. temminckii*

Denne arten er kun påvist en gang hekkende på Slettnes og da helt i utkanten av området. Den ses med jevne mellomrom i området, men vi regner den ikke til de regelmessige hekkefuglene på Slettnes. I 2012 ble det registrert ett individ som oppholdt seg i samme område over tid. Kan muligens ha hekket her i 2012.

Fjæreplytt *C. maritima*

En fåtallig hekkefugl på Slettnes. I 1989 og 1990 ble det funnet flest reir mens det i de etterfølgende årene bare ble funnet ett eller to reir. Arten er svært tallrik høyere opp i fjellet i områder med lite vegetasjon. Vi tror at arten hekker i høyest antall på Slettnes i de årene med svært sein snøsmelting i fjellet. De reirfunn som er gjort i et «normalår» på Slettnes ligger alle i de øvre, mest steinrike og samtidig vegeta-

sjonsfattige delene inne mot Gamvikvasshøgda. Ett individ ble påvist i reservatet i 2012.

Figur 4. Det hekket minimum 12 par med dvergsniper på Slettnes i 2012. Foto: Karl-Birger Strann ©

Myrsnipe *C. alpina* (Figur 5)

Dette er den vanligste arten av vadefuglene som hekker på Slettnes. Rundt 60 par hekker årlig innenfor området og par- og stedtroheten er svært sterk. Hele den voksne hekkebestanden er fargemerket individuelt, noe som setter oss i stand til å framskaffe betydelig ny viten om demografi og rekruttering til hekkebestanden. Personell fra WWF Wattenmeerstelle har da også flere titalls vinterobservasjoner av Slettnesmyrsniper i Vadehavet, som er de omfattende fjæreområdene på den nederlandske og tyske Nordsjøkysten. Myrsnipene hekker tidlig på Slettnes. I samtlige av studieårene klekket de første fuglene rundt 16. juni, noe som betyr at eggleggingen starter allerede rundt 20-25 mai. Bestanden har gått noe ned, men stabilisert seg igjen på et noe lavere nivå. I 2012 hekket det 26 par innenfor reservatet.

Figur 5. Voksne myrsniper som hekker på Slettnes er fargemerket. Foto: Karl-Birger Strann ©

Brushane *Philomachus pugnax*

Dette er en annen sentral art i vadefuglsamfunnet på Slettnes. I perioden 1989-2011 fant vi årlig mellom 20 og 30 reir på Slettnes. Anslaget var at det på begynnelsen av 1990-tallet var så mye som 40-60 hunner som hekket her. På slutten av 1990-tallet begynte bestanden å gå tilbake og utover 2000-tallet var det kun noen få par igjen her. Imidlertid er det nå en positiv utvikling og i 2012 ble det påvist 13 reir innenfor naturreservatet.

Rødstilk *Tringa totanus*

Rødstilken er en fåtallig, men regelmessig hekkefugl på Slettnes. Hekkebestanden er mellom 3 og 5 par og varierer lite mellom de ulike årene. Arten hekker kun i områder med våtmyr. I 2012 ble det påvist 6 hekkende par i reservatet.

Småspove *N. phaeopus*

Dette var i perioden 1989-2011 en av de vanligste vadefuglene på Slettnes med årlig rundt 15 til 20 hekkende par. Den hekker spredt over hele reservatet og etter klekking vandrer den over store distanser med ungene. Den er heller ikke så revirtro som flere av de andre vadefuglene som hekker på Slettnes. I 2012 ble det kun påvist 6 hekkende par. Om dette kun er et utslag av årlig variasjon eller en reell nedgang vet vi ikke.

Enkeltebekkasin *Gallinago gallinago*

Denne arten er forholdsvis vanlig i de vegetasjonsrike områdene fra Ellevågelta og sørover. Nord for elva er det kun i ett område at den er påvist hekkende og det

er i et myrdrag mellom veien og sjøen sørøst for Slettnes fyr. Ettersom arten trykker hardt på egg og små unger har vi funnet forholdsvis få reir, men ut fra antall spillende fugl og fugl ved hekkeadferd anslår vi den totale hekkebestanden til å ligge et sted mellom 10 og 20 par. I 2012 ble det påvist 14 hekkende par i reservatet.

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus* (Figur 6)

Svømmesnipe er en vanlig art over hele Slettnes. Den hekker i alle områder med rik vegetasjon i tilknytning til vann og tjern. Arten varierer noe i antall mellom de ulike årene, men normalt ligger hekkebestanden et sted mellom 30 og 50 reir. Ettersom det kun er hannene som ruger og en hunnen legger flere kull med ulike hanner (polyandrisk), oppgir vi antall reir og ikke par som for de andre artene. I 2012 ble det funnet 15 reir, men vi anslår det totale antall reir til å ligge på rundt 30.

Figur 6. Svømmesnipe hekker en rekke steder på Slettnes. Foto: Karl-Birger Strann ©

Måsefugl

Tyvjo *Stercorarius parasiticus*

Tyvjoen er kanskje den mest typiske og synlige arten på Slettnes. Med godt over 300 hekkende par spredt over hele området i de beste årene og med sitt aggressive reirforsvar, vil en hver besøkende raskt merke seg denne fuglen. Et fargemerkingssprosjekt viser at arten synes å være svært par- og stedtro. I 2012 hekket det kun rundt 60 par. Vi antar dette skyldes at det var lite mat i havet utenfor Slettnes og det var derfor også lite antall sjøfugl som beitet her. Vi har også en gang tidlige-

re erfart dette på Slettnes – i 1998 var det lite mat i havet – og da ble det også påvist svært få hekkende par.

Storjo *Stercorarius skua*

Arten etablerte seg som hekkefugl på Slettnes på midten av 2000-tallet. Det hekker nå to par her – så også i 2012. Imidlertid fikk ingen av parene unger på vingene – noe vi finner litt underlig. Vi vet at de hadde egg i 2012, men at begge parene mistet eggene før St Hans. I 2011 ringmerket vi to unger her.

Fiskemåse *Larus canus*

Arten hekker spredt over store deler av Slettnes. Særlig mange par finner en langs rullesteinene på de gamle strandlinjene og på holmer i de mange vannene. Hekkebestanden anslås normalt til å ligge på mellom 100 og 120 par. I 2012 ble det funnet vel 60 hekkende par innenfor reservatet. Dette er noe lavere enn gjennomsnittet for perioden 1989-2011.

Gråmåse *L. argentatus* og svartbak *L. marinus*

Det hekker et titalls par av hver av artene på selve Slettnes, men på Kjeholmen utenfor Sandvikvatn hekker det til sammen flere hundre par. Begge artene ble påvist hekkende i reservatet i 2012, men kun med henholdsvis 4 og 6 par.

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*

Det er normalt mange kolonier med rødnebbterne på Slettnes. Ofte finnes det rundt 20 større og mindre kolonier og med en samlet hekkebestand på et sted mellom 1 000 og 1 500 par. De største koloniene ligger gjerne på noe over 300 par og disse er konsentrert i området mellom Slettnes fyr og Torvevatn. De fleste mindre koloniene ligger spredt utover hele reservatet. I 2012 hekket ikke ett eneste par på Slettnes. Vi antar at dette skyldes lite mat i havet.

Spurvefugl

Spurvefuglene på Slettnes er i liten grad direkte våtmarkstilknyttet. Likevel er flere av artene et viktig innslag i mangfoldet i reservatet og vi presenterer derfor et utvalg av de viktigste artene nedenfor.

Snøspurv *Plectrophenax nivalis* og steinskvett *Oenanthe oenanthe* er blant de mest tallrike og lettest synlige spurvefuglene på Slettnes. Snøspurven treffes helst i steinet terreng, men beiter i stor grad i de rikere partiene av området. Steinskvetten hekker både i steinet terreng og i myr- og torvdominerte områder. Mellom 10 og 50 par snøspurv hekker i reservatet – alt styrt av snømengdene i fjellene bak på våren. Lite snø betyr få fugl på Slettnes, mye snø betyr mange. I 2012 var det få par her, men vi fant rundt 12 par, flest i de sørlige og mer steinete delene.

Omkring 20-30 par steinskvett hekker årlig i undersøkelsesområdet. I 2012 fant vi 13 hekkende par i reservatet.

Sanglerke *Alauda arvensis* var for oss overraskende å finne så da vi kom til Slettnes første gang i 1989. I alle år har vi påvist noe i overkant av 10 par på Slettnes. I 1996 hekket det imidlertid ikke ett eneste par på Slettnes, noe som trolig skyldtes en kraftig snøstorm som herjet Slettnes i slutten av mai dette året. Dette uværet

har tydeligvis tvunget arten til å forlate området helt. I 2012 ble det påvist 5 par i reservatet.

Lappiplerke *Anthus cervinus* (Figur 7)

Lappiplerka er sammen med heiplerka noen av de mest vanlige og typiske spurvefuglene for Slettnes. Våre resultater tyder på at det fremdeles hekker rundt 40 par lappiplerker i området, de fleste i de mer vegetasjonsrike delene.

Figur 7. Lappiplerke er en vanlig hekkefugl de lavereliggende delene av Slettnes naturreservat. Foto: Karl-Birger Strann ©

Heiplerke *Anthus pratensis* er også en vanlig spurvefugl og det hekker rundt 30 par innenfor naturreservatet. I 2012 fant vi rundt 20 hekkende par.

Blåstrupe *Luscinia svecica* er ikke så vanlig som lenger inn på kysten og i indre deler av Finnmark, men den hekker spredt i de områdene der det vokser vier. I 2012 ble det påvist 2 par i reservatet.

Gråtrost *Turdus pilaris* og rødvingetrost *Turdus iliacus* hekker regelmessig over store deler av Slettnes. Så også i 2012. Det foreligger ikke eksakte hekkeoverslag for 2012.

Lappspurv *Calcarius lapponicus* (Figur 8)

Ved siden av piplerkene er lappspurven en karakteristisk art for de vegetasjonsrike, tørrere myrpartiene av Slettnes. Våre anslag er at det normalt hekker rundt 20-30 par lappspurv i hele området. I 2012 ble det påvist 21 par lappspurv i reservatet..

Sivspurv *Emberiza schoeniclus*

Det ble påvist 3 hekkende par i 2012.

Figur 8. Lappspurven er vanlig i de tørrere myrpartiene i Slettnes naturreservat. Her lappspurv hann. Foto: Karl-Birger Strann ©

3.3 Menneskelig forstyrrelse

Slettnes besøkes av mange bilturister hver sommer og antallet besøkende øker for hvert år. Mange kjører til veienden og går en tur i terrenget. I dette området mellom veien og Torvevatn ligger flere viktige ternekolonier samt mange hekkende vade-fugl og tyvjo. Værforholdene i denne delen av Finnmark er som oftest ekstreme med lav temperatur, tåke og regn også om sommeren. Persontrafikk i terrenget på en slik værddag får hekkefuglene til å forlate reiret og egg og små unger fryser raskt i hjel. Mest markert har dette vært for ternene som hvert eneste år har hatt store tap pga. slike forstyrrelser. I reservatet er det ikke ferdselsforbud. Anslagsvis har minst 50 % av alle egg/unger gått tapt pga. ferdselsforstyrrelser i minst tre ulike hekkesesonger. For å redusere denne type tap for hekkefuglene bør det settes inn ressurser som kan redusere trafikken i terrenget i dette svært så sårbare området. Opplysningsskilt på flere språk og hyppigere oppsyn er kanskje veien å gå. Mye av skadene som tilføres fuglefaunaen gjennom denne type forstyrrelse skyldes kunnskapsmangel og dermed kan de reduseres betydelig gjennom opplysning.

Også i 2012 ble det registrert en del uheldig trafikk av turister. Ved flere tilfeller ble det sett personer med fotoutstyr som over lengre tid gikk fram og tilbake i de viktigste hekkeområdene og holdt med dette de fleste rugende vekk fra egg eller små unger (Figur 9). Denne type menneskelig forstyrrelse er økende på i naturreservatet på Slettnes. Den påviste reduksjonen av hekkende fugl i veinære områder skyldes sannsynligvis økningen i slik adferd.

Figur 9. I 2012 ble det ved en rekke anledninger registrert turister som gikk i lengre tid inne i de viktigste hekkeområdene for å fotografere fugl. Denne adferden resulterte i store forstyrrelser og er ikke gunstig for fuglelivet i naturreservatet. Denne personen oppholdt seg mer enn en time i det samme området. Foto: Karl-Birger Strann ©

4 DISKUSJON

Resultatene fra undersøkelsen i 2012 viser at fuglesamfunnet ved første øyekast ser forholdsvis uforandret ut sammenlignet med begynnelsen av 1990-årene (Strann 1996). Imidlertid tyder tallene på at for enkelte arter som normalt er stabile i antall mellom år, har det skjedd en nedgang i antallet hekkende par. Det må imidlertid tas noe forbehold for de påviste antallet hekkende fugl ettersom denne type kartlegging er ressurskrevende og krever ressurser i form av både kvalifisert personell og tid. Slettnes naturreservat er på over 12 km² og det krever betydelig innsats å framskaffe en fullstendig oversikt over alle hekkende arter i dette kupert og varierte landskapet.

Hekkesesongen strekker seg på Slettnes fra midten av mai og ut til midten av juli og artene hekker delvis til ulike tider utover sesongen. Myrsnipene starter veldig tidlig og klekker allerede fra midten av juni mens en art som dvergsnipe kommer seinere inn og legger egg først i midten av juni og ut mot slutten av måneden. En studie som skal fange opp alle artene må derfor gå over minst fire uker sentrert rundt juni.

Hva som er årsakene for den store tilbakegangen som vi har funnet hos myrsnipe, brushane og småspove vet vi ikke med sikkerhet. Imidlertid antar vi at i hvert fall for myrsnipenes vedkommende så er menneskelig forstyrrelse en viktig årsak. På begynnelsen av 1990-tallet var det ikke nevneverdig trafikk av turister og svært lite folk som oppholdt seg i terrenget. I det siste tiåret har antallet turister økt kraftig og mengden folk i terrenget har økt tilsvarende. Omtrent samtlige myrsniper som tidligere hekket i nær tilknytning til veien fra den gamle flystripa og nord til snuplassen ved Vardneset har forsvunnet. Antallet fugl i områder lenger vekk fra veien viser en mye større stabilitet. Det samme synes også å ha skjedd med småspovene som nå i mindre grad hekker nær veien – noe som var ganske vanlig på 1990-tallet.

For å kunne kartlegge eller overvåke hekkende vadefugl på en forsvarlig måte må en både besitte lokal kunnskap og en betydelig viten om de ulike artenes atferd (Gratto-Trevor 1993). For flertallet av vadefuglene samt tyvjo har den generelle kartleggingen siden 1989 vist at de er stedtro mot hekkeplassene på Slettnes. Ved å overvåke samme areal over flere år vil en fange opp eventuelle endringer i hekkebestanden til disse artene. For mere opportunistiske arter som dvergsnipe og til dels svømmesnipe, vil en slik overvåking imidlertid ikke fange opp bestandsendringen like lett. Dette skyldes at disse artene normalt svinger svært mye mellom ulike år. Selv innenfor Slettnes kan disse artene variere mellom forskjellige delområder i forskjellige år.

Et interessant aspekt som vi studerer nærmere på Slettnes er den såkalte «paraply-effekten». Dette er en betegnelse på en indirekte beskyttelse en del arter med sterk anti-predator atferd gir andre bakkehekkende arter. Paraply-effekten er lite studert i Norge. En potensiell predator for vadefuglene og andefuglene på Slettnes er tyvjoen, og den hekker med stor tetthet over hele området. Til tross for at den opptrer som predator ser vi en klar paraply-effekt på Slettnes. Dette gjelder særlig hos ærfugl der mange hunner hekker tett inntil tyvjoreir tross faren for predasjon av

egg eller unger. Fra Grønland er dette fenomenet beskrevet ved at praktærfugl *Somateria spectabilis* drar nytte av paraply-effekten til fjelljo *Stercorarius longicaudus* (Blomquist & Elander 1988) og fra nordlige Alaska legger lappspove *Limosa lapponica* sine reir nært hekkende fjelljo (Maher 1959).

Også hos vadefugl ser vi lignende relasjoner på Slettnes. I gode år for dvergsnipa finner vi reir over hele området på Slettnes, men i år med lite fugl ligger de fleste reirene nært inntil, eller sågar inne i ternekoloniene. Imidlertid er det et klart skille mellom tyvjo-ærfugl relasjonen kontra vadere-terne relasjonen ettersom ternene ikke er potensielle predatorer.

Denne paraply-effekten synes sammen med den rike næringstilgangen å bidra til det høye antallet hekkende vadefugl og andefugl. Det er derfor viktig at forvaltningen iverksetter nødvendige tiltak for å beskytte hekkekoloniene av terner samt ivareta det høye antallet hekkende tyvjo i området. Ferdselsforbud i hekketida i sentrale områder i naturreservatet vil være et viktig bidrag til å opprettholde bestandene her og dermed også indirekte bidra positivt til de andre artene som drar nytte av paraply-effekten.

5 KONKLUSJON

Slettnes er fremdeles et av landets viktigste hekkeområder for vadefugl - noe som i seg selv er nok til å gi området en høy verneverdi. Myrsnipe, brushane og småspove har gått tilbake siden midten av 1990-tallet mens de andre artene vadefugl viser forholdsvis små endringer. Området har en høy diversitet samt til dels sterke hekkebestander av andre våtmarksarter som lom, ender, tyvjo og rødnebbterne samt betydelige bestander med lappiplerke, steinskvett, snøspurv og lappspurv.

De viktigste og mest sårbare hekkeområdene innenfor reservatgrensene ligger rundt Holmevatn - Tverrelvvatn samt arealet som strekker seg fra veien via Innerkeilavatn og til og med vestsida av Torvevatn.

Forstyrrelse i enkelte sentrale områder av Slettnes med utgangspunkt i turisme synes årlig å medføre betydelige tap av egg og unger i noen av de mest belastede områdene. To av disse områdene ligger nær veienden utenfor Slettnes fyr og i disse områdene bør det vurderes tiltak som kan hindre forstyrrelsene.

6 Referanser

- Alendal, E., Erikstad, K.E. & Kålås, J.A. 1982. The bird fauna in the NE part of Northwest-Spitsbergen national park - a census of breeding birds on high arctic tundra. *Fauna* 35:106-113.
- Bengtson, S.-A. 1975. Density of breeding waders on tundra around Ny-Ålesund, Svalbard. *Norsk Polarinstitutt Årbok* 1973:175-178.
- Blomquist, S. & Elander, M. 1988. King Eider (*Somateria spectabilis*) Nesting in Association with Long-tailed Skua (*Stercorarius longicaudus*). *Arctic* 41 (2):138-142.
- Giroux, J.-F. 1981. Ducks nesting in association with Canada Geese. *J. of Wildl. Mgmt.* 45:778-782.
- Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.). 1994. Norsk Fugleatlas. Norsk Ornitologisk forening, Klæbu. 552 s.
- Gratto-Trevor, C. 1993. Monitoring Shorebird Populations in the Arctic. *Bird Trends* 3:10-12.
- Holmes, R.T. 1970. Differences in population densities, territoriality, and food supply of Dunlin on arctic and subarctic tundra. *Symp. Brit. Ecol. Soc.* 10:303-319.
- Holmes, R.T. 1971. Density, Habitat, and Mating System of the Western Sandpiper (*Calidris mauri*). *Oecologia* 7:191-208.
- Kålås, Jon Atle, Jan Ove Gjershaug, Magne Husby, Jan Lifjeld, Terje Lislevand, Karl-Birger Strann og Hallvard Strøm 2010. Fugler – I: Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S og Skjelseth, S. (red.) 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge
- Nilsen, S. 1992. Registrering av lom på Slettnes, Gamvik kommune 6.-19.juli 1992. Upubl. rapp. til Gamvik kommune. 3pp.
- Maher, W.J. 1959. Habitat distribution of birds breeding along the upper Kaolak River, northern Alaska. *Condor* 61: 351-368.
- Meltofte, H., Mehlum, F. & Frikke, J. 1983. Observations on the wader populations at Ny-Ålesund, Spitsbergen, 1982. *Polar Research* 1 n.s.:211-213.
- Meltofte, H. 1985. Populations and breeding schedules of waders, Charadrii, in high arctic Greenland. *Meddr Grønland, Biosci.* 16, 43 pp. Copenhagen 1985-10-31.
- Myers, J.P. & Pitelka, F.A. 1980. Seasonal abundance and habitat use patterns of shorebirds at two sites in northern Alaska. *Wader Study Group Bull.* 29:28-30.
- Salter, R.E, Gollop, M.A., Johnson, S.R., Koski, W.R. & Tull, C.E. 1980. Distribution and Abundance of Birds on the Arctic Coastal Plain of Northern Yukon and Adjacent Northwest Territories, 1971-1976. *Can. Field-Nat.* 94:219-238.
- Strann, K.-B. 1995. Fjellerke på Varangerhalvøya vest. En registrering av hekkefugl i juli 1994. Med tillegg om vadefugl. Upubl. rapp. til Fylkesmannen i Finnmark. 7pp.
- Strann, K.-B. & Nilsen, S.Ø. 1996. Verneverdige myr- og våtmarker i Finnmark. *Fylkesmannen i Finnmark, Rapport nr. 3-1996*. 59 pp.
- Strann, K.-B. 1996. Fuglefaunaen på Slettnes, Gamvik kommune 1989-1996. Totalkartlegging av fuglefaunaen og artsrettet overvåking av hekkende vadefugl og tyvjo. *NINA Oppdragsmelding* 447:1-21.

Vedlegg 1. Bestandsstørrelse i 1989-2011 og forekomst i 2012 på Slettnes.

Artsnavn	Latin	Status	Antall	Egenskap	2012	Kommentar
SMÅLOM	<i>Gavia stellata</i>	H	12-15	Par	X	
STORLOM	<i>Gavia arctica</i>	H	4-7	Par	X	
KNOPPSVANE	<i>Cygnus olor</i>	o	1	Par		
SANGSVANE	<i>Cygnus cygnus</i>	o	1	Par		
SÆDGÅS	<i>Anser fabalis</i>	h	0-1	Par	x	Ikke funnet hekkende, men sett i 2011-2012
DVERGGÅS	<i>Anser erythropus</i>	o	0-5	Individ		Ikke observert siden 2001
GRÅGÅS	<i>Anser anser</i>	H	3-5	Par	X	
KANADAGÅS	<i>Branta canadensis</i>	o	1	Par		ikke observert siden 1996
BRUNNAKKE	<i>Anas penelope</i>	H	2-4	Par	x	
KRIKKAND	<i>Anas crecca</i>	H	1-2	Par	x	
STOKKAND	<i>Anas platyrhynchos</i>	H	2-4	Par	X	
STJERTAND	<i>Anas acuta</i>	H	2-3	Par	X	
SKJEAND	<i>Anas clypeata</i>	h	1	Par		Hekket i 1994 og 1995
TOPPAND	<i>Aythya fuligula</i>	H	2-5	Par	X	
BERGAND	<i>Aythya marila</i>	o	1-3	Individ		
ÆRFUGL	<i>Somateria mollissima</i>	H	11-19	Par	X	
HAVELLE	<i>Clangula hyemalis</i>	H	10-20	Par	X	
SVARTAND	<i>Melanitta nigra</i>	H	5-9	Par	X	
SIØORRE	<i>Melanitta fusca</i>	o	1-2	Individ		
KVINAND	<i>Bucephala clangula</i>	o	1-3	Individ		
SILAND	<i>Mergus serrator</i>	H	2-4	Par	X	
LAKSAND	<i>Mergus merganser</i>	O	12-80	Individ	X	
HAVØRN	<i>Haliaeetus albicilla</i>	o	2-4	Individ	x	
HØNSEHAUK	<i>Accipiter gentilis</i>	o	1	Individ		
SPURVEHAUK	<i>Accipiter nisus</i>	o	1	Individ		
FJELLVÅK	<i>Buteo lagopus</i>	h	1-2	Par		Hekker utenfor verneområdet
KONGEØRN	<i>Aquila chrysaetos</i>	o	1-2	Individ		
DVERGFALK	<i>Falco columbarius</i>	h	1-2	Individ		
JAKTFALK	<i>Falco rusticolus</i>	O	1-2	Individ		
VANDREFALK	<i>Falco peregrinus</i>	O	2-4	Individ	X	Hekker utenfor, men jakter i reservatet
LIRYPE	<i>Lagopus lagopus</i>	o	1-4	Par	x	
FJELLRYPE	<i>Lagopus mutus</i>	o	1-2	Par	x	
TJELD	<i>Haematopus ostralegus</i>	H	5-11	Par	X	
SANDLO	<i>Charadrius hiaticula</i>	H	10-12	Par	X	
BOLTIT	<i>Charadrius morinellus</i>	h	1-2	Par		ujevnt hekketilslag, snøavhengig
HEILO	<i>Pluvialis apricaria</i>	H	12-25	Par	X	
VIPE	<i>Vanellus vanellus</i>	h	0-1	Par		Har ikke hekket siden midten av 1990-tallet
DVERGSNIPE	<i>Calidris minuta</i>	H	0-66	Par	X	stor årlig variasjon
TEMMINCKSNIPPE	<i>Calidris temminckii</i>	h	1-2	Par	x	
FJÆREPLYTT	<i>Calidris maritima</i>	H	1-5	Par	x	Snøavhengig
MYRSNIPE	<i>Calidris alpina</i>	H	35-45	Par	X	Liten tilbakegang siden tidlig 1990-tall
BRUSHANE	<i>Philomachus pugnax</i>	H	10-40	Par	X	stor tilbakegang, men i noe økning siden 2010
ENKELTBEEKKASIN	<i>Gallinago gallinago</i>	H	5-10	Par	X	
LAPPSPOVE	<i>Limosa lapponica</i>	o	1-15	Individ		
SMÅSPOVE	<i>Numenius phaeopus</i>	H	10-24	Par	X	
STORSPOVE	<i>Numenius arquata</i>	h	0-1	Par		har hekket kun noen få år på 1990-tallet
SOTSNIPE	<i>Tringa erythropus</i>	o	0-5	Individ		kun på trekk
RØDSTILK	<i>Tringa totanus</i>	H	2-6	Par	X	
GLUTTSNIPE	<i>Tringa nebularia</i>	o	0-2	Individ		
GRØNNSTILK	<i>Tringa glareola</i>	h	1-4	Par	X	noe vanligere etter 2001
STRANDSNIPE	<i>Actitis hypoleucos</i>	o	1-2	Individ		
STEINVENDER	<i>Arenaria interpres</i>	H	32-46	Par	X	gått noe tilbake siden 2001
SVØMMESNIPE	<i>Phalaropus lobatus</i>	H	40-55	Par	X	Årlige variasjoner
TJVJO	<i>Stercorarius parasiticus</i>	H	70-317	Par	X	stabil, men enkelte svartår. 2012 ca 60 par
FJELLJO	<i>Stercorarius longicaudus</i>	O	1-11	Individ	x	mange i 2012
STORJO	<i>Stercorarius skua</i>	O	2	Par	X	mislykket hekking i 2012 på begge par
HETTEMÅSE	<i>Larus ridibundus</i>	o	1-2	Individ		
FISKEMÅSE	<i>Larus canus</i>	H	30-40	Par	X	
GRÅMÅSE	<i>Larus argentatus</i>	H	4-7	Par	X	
SVARTBAK	<i>Larus marinus</i>	H	2-5	Par	X	
KRYKKJE	<i>Rissa tridactyla</i>	O	tusenvis	Individ	X	vasker seg i innsjøene

Artsnavn	Latin	Status	Antall	Egenskap	2012	Kommentar
MAKRELLTERNE	<i>Sterna hirundo</i>	o	1-2	Individ		
RØDNEBBTERNE	<i>Sterna paradisaea</i>	H	0-1600	Par		0 ind i 2012
GJØK	<i>Cuculus canorus</i>	o	1	Individ		
SNØUGLE	<i>Nyctea scandiaca</i>	h	0-1	Individ		ikke sett etter 1996
JORDUGLE	<i>Asio flammeus</i>	H	0-6	Par		Varierer med mengde mus
SANGLERKE	<i>Alauda arvensis</i>	H	5-15	Par	X	
FJELLERKE	<i>Eremophila alpestris</i>	o	0-1	Par		
LÅVESVALE	<i>Hirundo rustica</i>	H	2	Par	X	Hekker i Gamvik, beiter mye i reservatet
TAKSVALE	<i>Delichon urbica</i>	o	1-2	Individ		
HEIPIPLERKE	<i>Anthus pratensis</i>	H	20-30	Par	X	
LAPPIPLERKE	<i>Anthus cervinus</i>	H	22-40	Par	X	
SKJÆRPIPLERKE	<i>Anthus petrosus littoralis</i>	H	1-2	Par	x	Utenfor verneområdet
GULERLE	<i>Motacilla flava thunbergi</i>	o	1.2	Individ		
LINERLE	<i>Motacilla alba alba</i>	H	2-4	Par	X	Hekker fast på fyret
FOSSEKALL	<i>Cinclus cinclus</i>	H	0-1	Par		hekket under brua bak Gamvik
BLÅSTRUPE	<i>Luscinia svecica</i>	H	2-6	Par	X	
STEINSKVETT	<i>Oenanthe oenanthe</i>	H	12-24	Par	X	
SVARTTROST	<i>Turdus merula</i>	h	0-1	Individ		
GRÅTROST	<i>Turdus pilaris</i>	H	5-30	Par	X	
RØD Vingetrost	<i>Turdus iliacus</i>	H	2-8	Par	X	
SIVSANGER	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	H	1-2	Par	x	
HAGESANGER	<i>Sylvia borin</i>	O	0-2	Individ		
LØVSANGER	<i>Phylloscopus trochilus</i>	H	3-6	Par	X	
KJØTTMEIS	<i>Parus major</i>	o	1-2	Individ		
KRÅKE	<i>Corvus corone cornix</i>	H	5-14	Individ	X	
RAVN	<i>Corvus corax</i>	H	2-6	Individ	X	Hekker ved Gamvik
STÆR	<i>Sturnus vulgaris</i>	H	1-2	Par	X	Hekker i Gamvik
GRÅSPURV	<i>Passer domesticus</i>	H	2-9	Par	X	Hekker i Gamvik
BJØRKEFINK	<i>Fringilla montifringilla</i>	O	2-4	Individ		
BERGIRISK	<i>Carduelis flavirostris</i>	h	2-7	Individ	x	
GRÅSISIK	<i>Carduelis flammea flammea</i>	H	2-30	Par	X	stor årlig variasjon
POLARSISIK	<i>Carduelis hornemanni</i>	H	1-2	Par		enkelte år
LAPPSPURV	<i>Calcarius lapponicus</i>	H	20-26	Par	X	
SNØSPURV	<i>Plectrophenax nivalis</i>	H	5-30	Par	x	snøavhengig
SIVSPURV	<i>Emberiza schoeniclus</i>	H	2-3	Par	x	

Norsk institutt for naturforskning (NINA) er et nasjonalt og internasjonalt kompetansesenter innen naturforskning. Vår kompetanse utøves gjennom forskning, utredningsarbeid, overvåking og konsekvensutredninger.

NINAs primære aktivitet er å drive anvendt forskning. Stikkord for forskningen er kvalitet og relevans, samarbeid med andre institusjoner, tverrfaglighet og økosystemtilnærming. Offentlig forvaltning, næringsliv og industri samt Norges forskningsråd og EU er blant NINAs oppdragsgivere og finansieringskilder.

Virksomheten er hovedsakelig rettet mot forskning på natur og samfunn, og NINA leverer et bredt spekter av tjenester gjennom forskningsprosjekter, miljøovervåking, utredninger og rådgiving.

ISSN:1504-3312
ISBN: 978-82-426-2506-9

Norsk institutt for naturforskning

NINA Hovedkontor

Postadresse: Postboks 5685 Sluppen, NO-7485 Trondheim

Besøks/leveringsadresse: Tungasletta 2, NO-7047 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00, Telefaks: 73 80 14 01

E-post: firmapost@nina.no

Organisasjonsnummer 9500 37 687

<http://www.nina.no>

Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger